

IZLAZI SVAKE
— SUBOTE. —
Pretplata
5 Din. mjesečno.
Tromjesečno
Din 15.-
Oglasi
po cijeniku.
Ček. rač.: 37.202

PRIMORSKA RIJEČ

UREDNIŠTVO I
UPRAVA
lista nalaze se u
općinskoj zgradi
(bivša kuća
Maltiazzi) II. kat.
Telefon
interurban br. 47

Broj 18.

Šibenik, subota 21. studenoga 1931.

Godina I.

NEKA I SLIJEPI PROGLEDaju!

Iskreni izljev patriotskih osjećaja, koji je kao bistra bujica projurio člancima i riječima naše novine u danima, kad je narod stajao pred izrečenjem odluke da li jesmo ili nismo za ovu i ovakovu državu, u danima kad je i javnost zahtijevala od nas da joj otvoreno rečemo naše stanovište — evo sada, svakim danom sve to više, daje nam novu snagu i unutrašnje zadovoljstvo. Uvjereni smo da smo do dna prozrijeli u nejasnu ondašnju situaciju i da smo propovijedajući narodu njegovu svetu dužnost, pogodili srž istine i našli jedinu odlučnu soluciju koju je trebalo prihvatiti. Intuicijom, koja je izvirala iz želje za očuvanjem naše nacionalne individualnosti i za učvršćenjem naše slavenske riječi na obalama plavog Jadrana, — pogodili smo spasonosni pravac i njime smo uputili naš rad. Svom snagom duše svoje, koja kao da se probudila iz tmurnog sna, u kojem su je gurnuli utjecaji svagdašnjice i obziri prema onima, od kojih smo uvijek jači bili, — prihvatili smo poziv, koji je došao iz nas samih. Nijesmo mogli, niti smo smjeli da se odupremo tom pozivu niti da zauzmemo bezbojan stav u momentu kad se riješavalo o onome, što nam je oduvijek najpreče bilo i za što smo nesebično ulagali energiju svojih mladih dana.

Jest, mi smo shvatili svoju dužnost i otvoreno smo, kao iskreni jugosloveni i nacionalisti, pozivali narod da pođe putem pozitivnog rada, putem istine i svog nacionalnog spasa. Znali smo da otrovne glasine o apstinenciji, tendenciozno širene od onih koji nijesu htjeli da misle svojom glavom, — imaju izvor tamo negdje preko granice i s onu stranu jadranskog mora. Osjećali smo, da nasijedanje ovim glasinama može svakome drugome da koristi, ali nikako našem siromašnom narodu. To smo znali i to smo osjećali, premda nijesmo na prvi mah imali konkretna dokaza u rukama. Ali intuicija i osjećaj nas nijesu prevarili, jer smo bez dokaza dokučili ono, što nam je nacionalni odgoj omogućio da dokučimo. Vidjeli smo pred sobom sva ona podla nastojanja naših izroda i izbjeglica; vidjeli smo latinske prste koje se kriju iza njihovih leđa, — i nijesmo pogriješili. Evo tek danas dolaze nam do ruku pozitivni dokazi o toj raboti naših susjeda i o suradnji naših izroda s njima — sve samo u svrhu da jugoslavenski narod odvrata od glasanja i da ga pod firmom očuvanja i zaštite nekih tobožnjih pogaženih prava, nagovore na apstinenciju. Spremnom riječju i ponosni što smo na vrijeme osjetili to pogubno zlo, — iznosimo ovu otvorenu istinu, koju nam očevic, jedan naš čedni dopisnik, šalje sa zadarske granice. On nam doslovce javlja sljedeće:

„Tudinski agenti iz Zadra prije izbora, a navlastito na sam dan naših izbora, dijelili su našem pograničnom stanovništvu, koje je dolazilo u Zadar, protjugoslavenske plakate. JEDAN TALIJANSKI AVIJON UOČI IZBORA BACAO JE takove plakate i letke po selima u bližoj okolici Zadra. Interesantno je spomenuti, DA SE JE NA LETCIMA NALAZILA SLIKA NAŠIH IZDAJICA PAVELIĆA I PERČECA. Sve je to imalo tendenciju da se naše pogranično stanovništvo odvrati od glasanja“.

Uvjereni smo, da ove činjenice mogu djelovati i na najokorjelijeg opozicionalca i da su ka-

dre oživiti u njemu luč slavenskog osjećaja, koja se krije u skrovitom kutu njegovog srca; onu luč koja je svijetlila nevidljivom svjetlosti kad je u gledao prvo svijetlo dana. Vidljivo mora biti i sljepcu, da ono, za što se zalažu naši prekomorski susjedi i na čemu grozničavo rade, ne može biti zacijelo za naše dobro niti nam može donijeti bilo kakve koristi; naprotiv s najvećom sigurnošću bismo mogli ustvrditi, da sve ono što njima konvenira i što oni propagiraju u našim krajevima, ide isključivo za zatiranjem slavenske riječi na ovim obalama Jadrana i za oslabljenjem našeg nacionalnog jedinstva i individualiteta. To je poznato cijelom našem narodu bez razlike, pa radi toga i ističemo ove pozitivne dokaze, neka javnost jasno vidi, kome je služio i čijim je interesima pogodovao svaki onaj koji se osmog novembra sustegao od glasanja. No da bude slika potpunija evo što nam javlja još naš zadarski dopisnik:

„Počam od 3. novembra dalje, čitav zadarski garnizon u POTPUNOJ RATNOJ SPREMI SA TOPOVIMA, MITRALJEZIMA I MUNICIJOM zauzeo je strateške položaje duž čitavog graničnog sektora. KOPALI SU SE ROVOVI I PRAVILA UTVRĐENJA. Talijani su naime držali, da će na dan izbora izbiti revolucija na jugoslavenskom teritoriju, te su u tu svrhu učinili sve pripreme za eventualni napad odnosno za uspostavljenje mira i reda“.

Zar nijesu ovo činjenice, koje kao žalac bodu u sred srca svakog onoga, koji je osjetio i koji poznaje apetit latinskog nam susjeda? Zar nije ovo dovoljno da i najtvrdokornijeg nezadovoljnika prisili da promisli kao čovjek, kao branilac svojih najelementarnijih prava od Boga mu usadenih u srce; prava za postojanjem i samoodržanjem. Tko je pogriješio i tko se dao zavesti šapatom neodgo-

vornih agitatora i tajanstvenim naredbama ambicioznih „voda“ — on mora da spusti ruku na srce i da pokajničkim glasom izusti riječ: pogriješih. Iskrenu riječ istinskog priznanja. Uzbuđenje, koje svakog od nas spontano obuhvati već na samu pomisao, što bi značilo za naš narod i za našu nacionalnu stvar, kad bi došlo zaista do tog „uspostavljanja mira i reda“ po tudinskim legijama, — daje nam najbolje obilježje naše duše. One duše koja uvijek i jedino može da diše dahom naših slavenskih otaca, i koja u svakome od nas bez razlike živi i plamsa. Baš radi nje, radi tog živog plamena koji nam svima grudi ispunja, uvjereni smo da nijedan naš čovjek nije svijesno i sa znanjem padao na lijepak željama naših narodnih neprijatelja i naredbama njihovih slugu, a naših domaćih izdajica, koji k njima pribjegoše. Svijesni smo, da su sasvim drugi motivi djelovali na onaj neznatni dio našeg naroda koji je postupao suglasno tim željama i naredbama, i to motivi koji su možda sasvim suprotni tim željama iz inostranstva. Ali ipak danas, kada nam sve to jasnije i očividnije postaje do čega može da nas dovede ovakovo postupanje i kada možemo da uočimo trijezno i sabrano sve činjenice, koje govore za i protiv ovakava postupanja, naša odluka mora da se stvori jednom i zavazda. Ona ista odluka, koja je vodila svijesniiji dio našeg naroda na izbore osmog novembra, mora da sada postane izrazitom tačkom volje i opredjeljenja svakoga od nas, bez razlike vjere i plemena, jer jedino tada moći ćemo očuvati svoju ugroženu eksistenciju i svoj mladi život. A na želje onih, koji izdaleka preko mora i granica, otrovnim okom bacaju poglede pune mržnje i srditosti, — ne ćemo se obazirati i poručiti ćemo im jednom zauvijek, neka se kane opasne igre, jer krotka duša našeg naroda, kad se u njoj razbukti baklja nacionalne svijesti, može da postane opasnom za svakoga, koji u nju dira.

Odjek privredne krize u našim selima

Posljedice će biti neminovno katastrofalne, ako se u pravi čas ne pruži pomoć —
Kada i kako da se najuspješnije pomogne

Nije nam namjera da ovim člankom iznesemo poznavanje dubokih i kompliciranih problema iz oblasti ekonomsko-financijskih nauka, niti da zastupamo ovu ili onu tezu, ili da plediramo za finansijsku i privrednu politiku ove ili one države, ističući uzroke i izlagajući mišljenja i zaključke, kako da se velikim i odlučnim potezima ovom epohalnom međunarodnom zlu stane na put. Ne. — Mi ćemo samo da tretiramo izloženo pitanje, u koliko se ono odnosi na postojeće prilike i potrebe i na sam goli život našeg seljačkog elementa u sjevernim krajevima Primorske Banovine.

Znamo, da je ovogodišnja žetva u ovim našim krajevima prosječno podbacila za 70% i da se naš seljak već jedva krpari da namiri dnevne životne potrebe od još preostale zalihe produkata minule žetve — ovdje mislimo na produkte, koje seljak može da povoljnije proda ili upotrijebi: produkte cerealijske, ulje, smokve, bajame; vino isključujemo, kao neuračunljiv proizvod, kojim bi se seljak mogao pomoći, obzirom na njegovu postojeću lošu konjunkturu prođe. Dakle, recimo, najdalje za mjesec dana, nestaće i tih posljednjih ostataka prehrane u seljačkom narodu sjevernog primorja i zagorja naše Banovine.

U normalnim privrednim prilikama, naš je seljak namirivao svoje životne potrebe, u koliko mu vlastiti urod ne bi dostajao, zaduživajući se kod seoskih trgovaca do nove žetve, te bi produktima nove ljetine, prema mogućnosti i uspjehu iste, podmirivao svoje dugove kod trgovaca. Ovo zaduživanje našeg seljaka ističemo samo kao činjenicu, bez da se meritorno upuštamo u kritikovanje. Hoćemo međutim samo da

ŠKOLA STRANIH JEZIKA

po metodi Berlitz u Šibeniku

preselila se je iz dosadašnjih prostorija u zgradu g. N. Rossi u ulici Kr. Tomislava 11. kat

Otvara nove tečajeve sa 1. novembra za početnike i naprednije.

Podučava se: Engleski, Njemački i Francuski uz savršenu metodu sa odličnim nastavnicima. — Posebni tečajevi za književnost i trg. dopisivanje. —

Upisivanje i potanje obavijesti dnevno u školi.

ukazemo na okolnost, koja se je ispoljila kao posljedica današnjeg teškog stanja, naime to, da su trgovci na selu, pogođeni i sami postojećom krizom, prisiljeni da olkažu seljaku davanje potrebnih artikala na vjeresiju iz razloga, što je i njima samima otkazan kredit od strane njihovih povjerioca iz gradova. U pomanjkanju potrebne gotovine, trgovci ne mogu da nabavljaju robu iz gradova i da je daju na vjeresiju, te je time našem seljaku onemogućen i taj jedini dosadani način dobavljanja potrebnih sredstava za uzdržavanje.

Lišen te jedine nade i mogućnosti da kako tako istjera predstojeću zimu, a sa skepsom računajući da će mu se s bilo koje strane pomoći, naš seljak deprimiran i sa zebnjom u duši iščekuje fatalnu crnu zimu, nazirajući u bliskoj perspektivi jezive konture aveli gladi, koja mu se u svoj svojoj strahoti okomila na kućnom pragu, prijeteci neminovnom katastrofom. I posljedice gladi, koja se približava, bile bi katastrofalne, kad se ne bi na vrijeme i odgovarajućim shodnim mjerama pomoglo.

Smatrajući, da će januar, februar, mart i april biti najoskudniji mjeseci predstojeće zime, to bi se odmah početkom januara dođuće ili već sredinom decembra tekuće godine, moralo pristupiti sa ukazivanjem pomoći. Kako — u kojoj formi da se narodu na selima ukaže pomoć? Narodu na selima može da se pomogne jedino — kako je to već i odlučeno na nadležnim mjestima — izvođenjem javnih asanacionih radova na selima. Pomoć u ovakvoj formi odgovara najbolje narodnim potrebama, jer se, uz davanje mogućnosti zarade siromašnim slojevima naroda, paralelno izvode radovi na ekonomskom i kulturnom pridonosu naših sela. Ciljevi, kojima su se odlučujući faktori pri ovom rukovodili, idealni su i racionalni u najvišem stepenu, — ali visina votirane sume ne će dostajati, da se efikasno i u punoj mjeri pomogne podjednako svakom onomu, komu treba pomoći.

Potrebno bi naime bilo, da se kroz napred spomenuta četiri mjeseca omogući svakoj oskudnoj porodici, — a tih ima do 80% u krajevima o kojima je riječ, — dnevna zarada od 10-20 dinara prama broju članova u pojedinoj porodici, i to: djelomično u naturi (ljudska i stočna hrana), a djelomično — barem polovinu dnevne zarade — u gotovom. Tako bi se jedino, kroz ovo najteže doba predstojeće zime, osi-

guralo minimum egzistencije siromašnim slojevima pučanstva po našim selima, — i plemeniti ciljevi i naponi najbolje i u najvećoj mjeri odgovorili bi svojoj svrsi. Pojmimo, da se za sada ne može da govori o provadanju velikih javnih melioracionih radova, niti o nekoj trajnijoj i izdašnjoj akciji sa strane države, ali držimo, da smo i u ovakvim prilikama toliko ekonomski jaki kao cjelina, da bi se uz dobru volju i samoprijegor, mogle da namaknu potrebne svote za ovakvu blagorodnu i spasonosnu opštu nacionalnu žrtvu. Sva druga pallijativna i sredstva efemernog značaja, bila bi nedovoljna i bez dubljeg efekta.

Izborima od 8 novembra, naš je narod na selima pravilo shvatio situaciju i dostojno dokazao primjer svoje visoke građanske i političke svijesti, izabравši impozantnim učesćem na izborima svoje predstavnike za Narodnu skupštinu i definitivno prigrlivši jugoslovensku državnu misao, kao jedini oblik svoje narodne države i jedini mogući način nivelacije svojih staleskih interesa i ostvarenja svojih nacionalnih stremljenja na područjima opšteg progresa čovječanstva. Narod je pokazao pouzdanje i vjeru u državu.

Toga radi nameće se dužnost izabranim narodnim poslanicima, da na skorim zasjedanjima Narodne skupštine, prije nego što pristupe rješavanju i donošenju temeljnih zakona u budućem socialnom i ekonomskom izgrađivanju naroda, koji im je dao svoje povjerenje, da se najprije pobrinu, kako će taj isti narod, pod što povoljnijim uslovima, prebroditi teškoće, u kojima se nalazi. Obezbjedenjem protiv svih mogućih nedaća širokih slojeva našega naroda na selima, moći će naš državni brod da se uspješno odupre nartajima bijesne oluje, koja svijetom hara i da, nakon što bijes svjetske krize prohnji preko nas, uzmogne da neostećen zaplovi glatkom površinom i punim jedrima u susret boljoj i sretnijoj budućnosti

Rogoznica, sredinom novembra.

M. Ž.

Bolja soba izložena suncu, unajmljuje se. Obratiti se u tiskari E. Vitaliani.

Najslavniji pjevač svijeta
LAWRENCE TIBETT
član Metropolitan Opere New-York
pjevaće u Šibeniku!

Rad Novigradske Zadruga.

Novigrad, 17. XI. Novigradska Zadruga, koja spada među najstarije ustanove ove vrsti u sjevernoj Dalmaciji, održaće u nedjelju 22. ov. mj., u svojim prostorijama, izvanrednu godišnju skupštinu radi pretrasa pravilnika za pristup u centralu potrošačkih zadruga.

Teška ekonomska kriza nije mimošla ni ovu našu zadrugu, koja je prije, dok se je razvijala i napredovala, bila članovima od ogromne koristi, pomažući ih svim sretstvima. Danas se i ona nalazi u teškim prilikama, jer zadrugari ne udovoljavaju svojim obavezama prema zadruzi. Koliko bi međutim bilo korisno za naš svijet, kada bi ona opet ojačala i mogla da vrši svoj blagotvorni rad? M. J.

Srušila se kuća uslijed velike kiše.

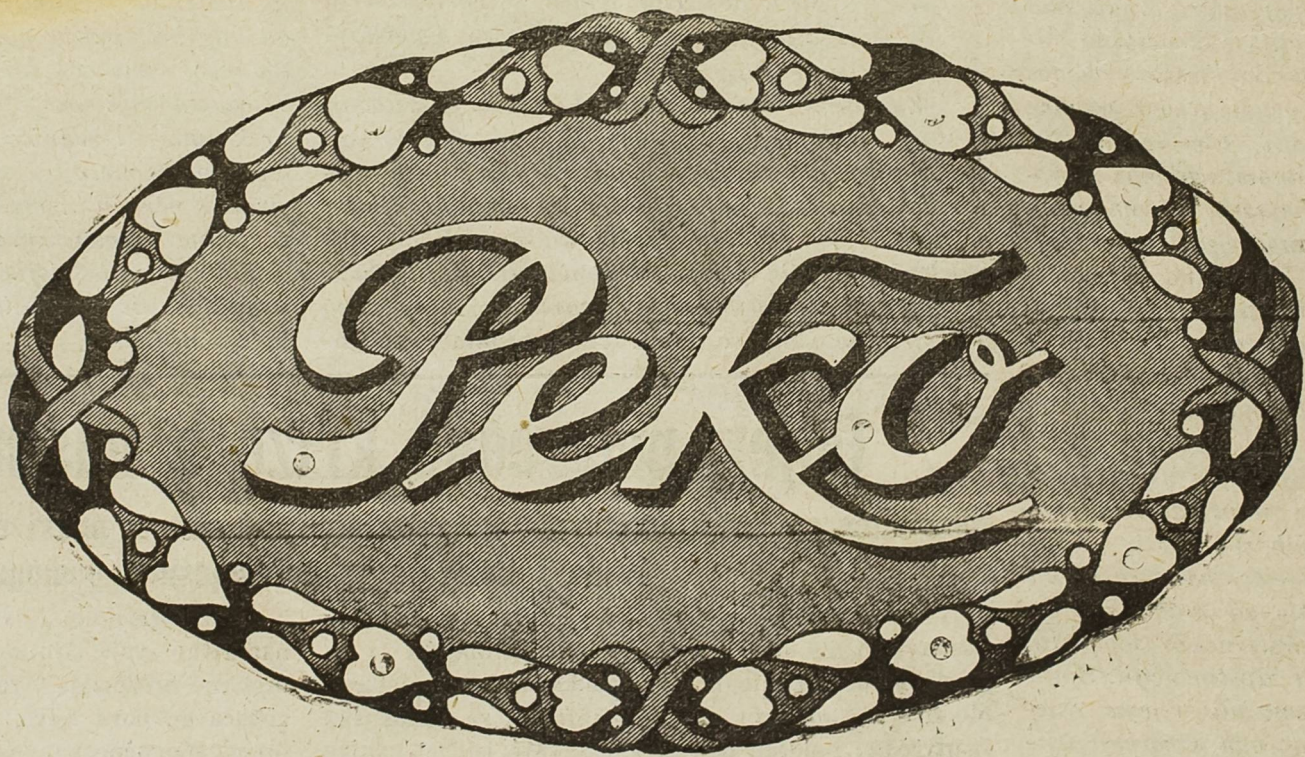
Novigrad, 17. XI. Posljedni put prošle sedmice kada je cijeli dan i skoro cijelu noć amo padala kiša, poljuljao se je temelj jedne stare kuće, vlasnosti Ivčić Pave, i srušilo se čitavo pročelje. Premda je u kući stanovala obitelj, srećom nije bilo ljudskih žrtava, ali je ta nesreća učinila, da je jedna siromašna porodica ostala bez krova nad glavom u teškim danima nastupajuće zime.

Isu večer srušile su se još tri manje kućice, ali one nisu bile nastanjene. M. I.

Tko je taj M. I. Jedan član talijanskog konzulata u Šibeniku interesirao se je kod raznih osoba u gradu, da bi doznao, tko je taj tajanstveni M. I., koji šalje izvještaje „Primorskoj Riječi“ iz Zadra i okolice.

Sav trud tom gospodinu bio je potpuno suvišan, jer da se je obratio direktno nama, mi bi mu bili odmah točno odgovorili. Nego, kako mu uza sva nastojanja nije uspjelo, da dobije točne podatke — ne znamo u koju svrhu — o tom našem izvjestiocu, mi smo odlučili, kao dobri i velikodusni ljudi, da mu priuštimo to zadovoljstvo i da umirimo njegovu znatiželju.

Dakle, taj tajanstveni M. I. je nevidljivi stražar Jugoslavije na njezinoj najizloženijoj i najopasnijoj granici. On sve vidi i sve čuje i pred ničim ne odstupi. On je u isto vrijeme u Šibeniku, Zadru, Novigradu, Zemuniku, Benkovcu, Smilčiću i t. d. On pažljivo promatra sve, što se događa u tim krajevima, jer pred njegovim očima ništa ne ostaje sakriveno. On je dakle, znatizeljni gospodine, anonimni, nevidljivi čuvar interesa Jugoslavije, kojega ćete vi upoznati po djelima njegovim a ne po beznačajnim slovima M. I., radi kojih se toliko uzrujavate.

domaća TVORNICA CIPELA Tržić-Slovenija otvoril a je danas svoju novu, najbogatije sortiranu, podružnicu u

ŠIBENIKU

Ulica Kralja Tomislava br. 118. kod Zadrugne Gospodarske Banke

Molimo, da nas posjetite i uvjerićete se o najboljoj kvaliteti, izradbi i jeftinoći naših cipela.

Šibenska kronika

Kako talijanski sudovi mijenjaju slavenska imena u talijanska

Znali smo, jer se o tome mnogo govorilo i pisalo, da talijanske vlasti mijenjaju imena naših slavenskih stanovnika, koji žive pod Italijom, ali ipak pretpostavljali smo, da se to radi u stanovitoj skrovitoj formi t. j. na način da se barem pred javnošću sakrije ovakova rabota neuobičajena u jednoj naprednoj i kulturnoj državi. No, evo pred nekoliko dana uvjerali smo se, da nije tome tako. Dopala nam je naime ruku jedna presuda apelacionog suda u Rijeci, u kojoj se otvoreno sa potpisima petorice apelacionih savjetnika, mijenja ime jednog našeg dječaka iz Zadra, kojemu su uostalom roditelji naši državljani i žive u našim krajevima. Presuda je izrečena povodom priziva državnog zastupnika protiv presudi zadarskog Tribunala, koji je bio odbio ovakav apsurdni zahtjev. Zadarski suci su ipak pokazali da su samo suci i ništa više. No tim više nas čudi osuda riječke apelacije, jer smo pretpostavljali, da i na apelaciji ima sudaca. Donasamo tu presudu u doslovnom prevodu, jer držimo, da će interesirati naše čitaoce, ne samo kao kuriozum dvadesetog vijeka, već i kao vrlo interesantan historički dokument. Evo te presude:

U ime Nj. V. Viktora Emanuela III.

po milosti božjoj i volji naroda Kralja Italije
Kraljevski Apelacioni Sud u Rijeci sakupljen na sjednici vijeća u prisustvu gospođe Francesco Comm.

Frediani kao pretsjednika, Gregoricha Cav. Uff. Otmaro, Carposio Cav. Uff. Antonio, Basilidis Cav. Uff. Basilio, Risso Cav. Uff. Leonida, kao savjetnike

proglasio je slijedeću **presudu** u parnici za ispravak imena, upisanog u br. 31. općeg civilnog imenika 1931.:

Pretpostavljajući, da je kraljev zastupnik u Zadru zatražio kod tamošnjeg Tribunala uredovni ispravak krštenice J.... Josipa, upisanog u registrima zadarske općine god. 1930 pod br. 395, na temelju naredbe kr. dekreta od 8 marta 1928 god. br. 383, - u smislu da ime „Josip“ bude zamijenjeno odgovarajućim talijanskim imenom „Giuseppe“:

pretpostavljajući nadalje, da je zadarski Tribunal osuđom od 4 juna 1931. odbio takav zahtjev s razloga, što ne bi predležali svi uvjeti, potrebni za primjenu spomenutog dekreta, državni zastupnik uložio je priziv na ovu vlast;

pročitavši razloge državnog zastupnika, na temelju kojih je zatražio da bude prihvaćen priziv i nareden ispravak, koji se je tražio, ova vlast je utvrdila, da je nametanje jednog imena — koje je po porijeklu i po čistom zvuku jugoslavensko — u centru koji se ističe nacionalnim i profinjanim političkim osjećajima, kao što je grad Zadar, kadro da uznemiri i uvrijedi talijanske osjećaje onog stanovništva, smatra se opravdanom primjena člana 3. citiranog kr. dekreta od 8. marta 1928.

Bez utjecaja je okolnost, da su dječakovi roditelji, koji su izabrali ovo ime, jugoslavenski podanici, jer naprama pravima, koje jedan strani podanik zadržava na talijanskom teritoriju, stoje također i moralne dužnosti, koje izvire iz gostoprimstva a te su u prvom redu: ne činiti riti jedan akt, koji bi indirektno mogao zvučiti kao prezrenje nacionalnog osjećaja.

Moralo se je stoga udovoljiti zahtjevu za ispravkom gore spomenute krštenice.

Naređuje se stoga ispravak krštenice u pogledu J.... Josipa upisanog u civilnim registrima zadarske općine za godinu 1930 pod br. 395 u smislu, da ime „Josip“ bude zamijenjeno imenom „Giuseppe“.

Naređuje se nadležnom uredu u Zadru, da

**UKUSNA I ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA**

unese ovu presudu u odnosne registre i da je zabilježi na prikraju ispravljenog akta u smislu zakona.

Rijeka, 14. oktobra 1931.

Potpisani: Frediani, Gregorich, Carposio, Basilidis i Risso; Pasqualino Caputo, zapisničar.

ŠIBENIK GUBI SVOJU EPARHIJU.

Prema novom ustavu srpsko-pravoslavne crkve, po kojemu je broj eparhija u državi snižen od 27 na 21, određeno je da se šibenska i kotorska eparhija ukinu, a da se za cijelu Dalmaciju osnuje nova, sa sijelom episkopa, dakako, u Splitu.

Ovaj ustav pravoslavne crkve bio je predviđen u zakonu o pravoslavnoj crkvi još pred dvije godine; Njegova svetost naš patrijarha je sada to pitanje po

ČINE SE VELIKE PRIPREME

ZA
1932

5. / 1.

TONFILMSKI REPORT

„Avala“ tonfilm: „Zbogom ljubavi“ (Singende Stadt) u glavnoj ulozi: Jan Kiepara, Brigitte Helm, Sistem „Tobis“ — „Tesla“ tonkino.

Prošlo je gotovo petnaest dana, kad smo izlazili s osjećajem neiskazivog zadovoljstva iz bioskopske prostorije, u kojoj smo gledali vebelni tonfilm režisera Carmina Gallone: „Zbogom ljubavi“. I ako je taj datum daleko zaostao i spada već u prošlost držim da će se ipak mnogi rado sjetiti ovog lijepog filma i opet kao onda uskliknuti:

— Bio je to najbolji tonfilm, što sam ga vidio! . . . ili „Bio je to najljepši tonfilm, što sam ga vidjela!“ . . .

Gallone je uistinu stvorio majstorsko djelo, kojeg neće tako skoro doseći ni jedan režiser.

Tonfilm „Zbogom ljubavi“ nije razočarao ona očekivanja koja smo gojili. Gallone je s njime postigao jedan od najvećih trijumfa svoga života. Izabrao je jednostavnu malu pripovijest i iz nje napravio najkolosalniji tonfilm, što smo ga do sada vidjeli.

To je izraz najveće i najfinije umjetnosti i zacijelo jedan od najvećih filmova. Ni jedan drugi film neće proizvesti ovakav odlučni i tako reći revolucionarni učinak na tonfilmsku industriju kao „Zbogom ljubavi“.

Taj je film izvanredno sjajan i zablješćuje u predodžbama, u fantaziji slika i u onome što se doista događa. Njegova pripovijest upravo je začudno jednostavna . . . I premda je ta pripovijest jednostavna, ipak se ne može pričati jednostavnim riječima, upravo tako, kako se ne može pričati jednostavnim riječima povijest jedne velike slike.

Gallone je taj film stvorio dušom muzičara, koji je svoje cijelo biće stavio u svoju kompoziciju. Njemu je život isto što i glazba — život mu je pjesma sa svojim nježnim tonovima i sa svojim glasnim to-

novima, sa svojim suzama i svojim smijehom.

Svaka pojedina slika nije samo spretno, već i s ljubavlju snimljena. . . . Režija je divna, divna je i po tome, što je mogao da iz mirnog početka nađe prelaz u zapleteni burni promet grada To je trijumf kamere, koja iz svakog položaja progona ljude i prisluškuje svakoj njihovoj gesti. . . . To je trijumf fotografije, koja vječno mijenja svoj stav i koja svojim tamnim sjajem predivno ovija ljude fluidom.

Nikad ni jedan film nije bio tako umjetnički fotografiran kao ovaj. Mekane, a ipak jasne slike Napolja, ulica, trgova, mora i večernjeg ribarenja „u pjevajućem gradu“ pričinjaju nam se kao da u sebi imaju rembrandtovog svijetlog tamnila. Divnog li kontrasta, kad među ruševinama miljunskih Pompeja nalazimo stado ovaca, koje uz svirku divne pjesme napoletanskog pastira, pasu pod vitkim kolonama koje još uvijek gordo uzdižu svoje raznostilske glavice, pa opet Capri sa svojom plavom špiljom, a da i ne govorim o fantastično smjelim osvjetljenjima iznad večernjeg uztalasanog mora, kakva se u filmu još nisu vidjeli!

Svaki je stav apartan, slikarski gledan i tehnički virtuozan.

Jan Kiepara je novo ime za ljubitelje filma, ali nije novo za poznavaoce glazbe. On je naime slavni tenor državne opere u Varšavi. Često gostuje po raznim evropskim prijestolnicama, a pred nekoliko godina pjevao je i u Zagrebu.

Momentano slavi Jan Kiepara kao najbolji tenor na svijetu. On pjeva s jednakom lakoćom, s kojom drugi govore — na njemu se ne zapaža nikakav napor; kad diše kod pjevanja ne vidi se, a ni ne zapaža se.

Ovaj mladi slavenski pjevač ostaoće svakome ko je pogledao i čuo taj film, nezaboravan!

Do sada smo u tonfilmovima čuli nekoliko pjevača svjetskog glasa (Pattiera, Tauber, Bolman, Garrich), ali ni jedan nije s tolikom lakoćom prešao sve

slabosti mehaničke reprodukcije. Ničiji glas ne zvučtao toplo kao Kiepurin. Čovjek nema ni trenutka osjećaja da se radi o mehaničkoj reprodukciji i koliko god je puta vidio taj film dobiva se uvijek osjećaj da umjetnik pjeva pred nama, na pozornici, u samoj dvorani.

Njegove pjesme pjevane su tako vješto i u nekom zanosu, kako može samo pjevač odličnih kvaliteta i dobro školovan. A da sve to Kiepara posjeduje glas, koji svojim opsegom, snagom i plemenitošću timbra mora da ushiti i najstrožeg kritičara.

Zahvalni smo vlasniku „Tesla“ kina, za ono veće, jer je to bio jaki doživljaj onoga, što je čovječanstvu u stanju dati internacionalno djelovanje na području filma.

Ljepota filma, sjajna igra svih glumaca, divne radnje, tako su harmonički umetnute u fabulu filma da su postale sastavnim dijelom djela.

„Zbogom ljubavi“ više je nego film. . . . to je jedan jedini glas, glas jednih gusala, neizmjeran dah jednog dugog, dugog legata, neka srebropjena, tiha rijeka, jednostavna, tamna, jasna, tugaljiva, puna kliktanja, majestetična, podatna, zapjenjena poput šampanjca s plesnim koracima, puna smijeha, jecanja i drhtanja. . . .

Svi smo bili iznenađeni utiskom one večeri, divnim i odličnim tonom, glazbom kompozitora Tagliafferija i Brahama, jer su njihove kompozicije dale ovom djelu muzičku interpretaciju kakva se ovako savršena, dosad jedva mogla čuti.

Spomenuti ću i to, da je „Zbogom ljubavi“ bilo najposjećenije djelo u našem gradu, da su ga mnogi po nekoliko puta gledali s istim užitkom i da su iz okolnih mjesta — iz Skradina, Drniša i Knina — naročito dolazili pogledati ovo opojno djelo.

Svi su bili zadovoljni — oduševljeni! I kad smo izlazili prvo, drugo, pa i treće veće, svi smo imali jednu istu želju: čuti i vidjeti ga još jednom! - mp

MARION
LESSING

igra
glavnu ulogu
u velebnom
100% tonfilmu

MAGIJA
ZAPADA

krenuo i ustav je bio prekojučer potpisan od Njegova Velicanstva Kralja i supotpisan od nadležnih ministara, tako da sada ima potpunu zakonsku snagu.

Iako novi ustav pravoslavne crkve na izvrstan način reguliše njezine ustavne odnose, mi Šibenčani ne možemo da mu klikćemo, jer po njemu naš grad gubi jedno vjersko-kulturno nadležstvo najprve vrsti, nadležstvo kojim smo se ponosili i na koje Šibenik ima čak neko prirodno i historijsko pravo.

Kad je Napoleon Veliki uređivao administraciju po svojim Ilirskim pokrajinama, on je našao shodnim da u Šibeniku osnuje još god. 1808. pravoslavnu Episkopiju i da za prvog arhijereja postavi vladiku Kraljevića. Napoleon je izabrao Šibenik, jer sutu u Šibeniku postojali svi uslovi za to vjersko nadležstvo, a postoje i dan danas.

Sjeverna Dalmacija, sa velebrojnim pravoslavnim pučanstvom, nije nego zaleđe Šibenika; u gradu samome, još od starine, pravoslavni elemenat je odlično zastupan u pučkome i civilnome staležu, a taj je elemenat dao našem narodu, osim mnogih drugih velikana Božidara Petranovića, Nikodima Miloša i Sima Matavulja. Pravoslavna crkva Sv. Julijana postojala je još u XV. stoljeću, dok arhiva sa prevažnim dokumentima i mnogobrojne umjetnine i slike bizantskih škola od neprocijenjive su ikonografske vrijednosti i sačinjavaju velik dio šibenskog umjetničkog blaga.

Sve ove razloge, prirodne i kulturne, novi ljudi pri sastavljanju zakona o pravoslavnoj crkvi, nijesu uzeli u obzir, već su možda i neupućeni, hladno odredili, da se sjelo našeg episkopa premjesti u Split.

Hoće li ovo premještenje biti brzo provedeno, mi to ne znamo. U Šibeniku pravoslavni episkop i konsistorija imaju svoju palaču; saborna crkva ima svu svoju potrebu i najpodesnije prostorije za parohijsko zvanje i za mnogo ostaloga, a po svoj prilici bilo bi se brzo providilo i za bogoslovno sjemenište, kako je bilo in pectore mnogih brižnih ljudi u Šibeniku.

U Splitu ne može vladika ovako na prazno; najprije treba sagraditi crkvu i opskrbiti je sa svim potrebitim: lijepim ikonostasom, pokućtvom i paramentima. Onda treba sagraditi ili kupiti, pak adaptirati, palaču za vladiku i za konsistoriju i napokon brinuti se za bogoslovnu seminariju, koju Split ne će htjeti propustiti. To će, dakako, biti; hoće li biti sada, u ovoj eri krize i štednje, Bog zna! Svakako, blago Splitu, koji će u nizu već projektovanih monumentalnih zgrada: banovinske, sudske, bolničke, poštanske, trgovačke komore, ženske gimnazije, modernog hotela, džamije i t. d. dobiti još monumentalnu srpsko-pravoslavnu crkvu i eparhijsku palaču. Za naš Šibenik, ostaje još vazda na snazi narodna poslovica: „Ili kamenom o lonac, ili loncem o kamen, teško loncu“ mj.

PRIMARIJ dr. JOSIP PASINI otpustovao je iz Šibenika za kraće vrijeme.

Zabava Akademskog Kluba. Jugoslovenski Akademski Klub u Šibeniku priređuje u subotu 21. ov. mj. zabavu sa plesom u G. H. „Krka“. Svira mornarički orhestar. Početak u 21. sat. Čist prihod ove zabave biće predan Narodnoj Ženskoj Zadruzi, da ga podijeli gradskoj sirotinji. Preporučujemo građanstvu, da u što većem broju posjeti ovu priredbu i da tako svojim obolom pripomogne ovu plemenitu akciju naše omladine.

UVELI SMO
stalno PEDIKIRANJE - HIGIJENU NOGU. Cijena 10 Din.

Rata
ŠIBENIK

Novo otvorena mlijekarna
ZDRAVLJAK -- Mliječni buffet
u ŠIBENIKU

u ulici Kralja Tomislava br. 47. kod crkve sv. Jakova
preporuča svježe kravlje, punomasno mlijeko, sve vrsti vlastitih i inozemnih mliječnih proizvoda uz vrlo solidne cijene.

Vanjske narudžbe obavlja brzo i solidno.

Tri poslovne dvorane sa magazom na obali blizu perivoja iznajmlju se odmah.

SAMOSTAN sv. FRANE

Šibenska Okružna Banka D. D. Šibenik
Telefon br. 68. — Brzjavni: Krugobanka
Prima uloge na štednju na knjižice i po tekućem računu te ih ukamaćuje najpovoljnije.
Vrši sve bankovne poslove uz najbolje uvjete.
Robni odio — Telefon br. 9.

Odlikovanje našeg sugrađanina. Naš sugrađanin protojerej g. Milan Macura, redovni član Eparhijske Konzistorije u Šibeniku, imenovan je za počasnog člana Konzistorije Pravoslavne Česke i Moravskošleske Eparhije, u Pragu.

Na ovom odlikovanju g. Macuri srdačno čestitamo!
Vjenčanje. U ponedjeljak 16. ov. mj. obavljeno je vjenčanje dražesne gđice Mary Majowsky, kćerke naše sugrađanke gđe Zorke Majowsky - Cukela, i g. Grge Antunca akademskog kipara iz Šibenika. Sretnim mladencima srdačno čestitamo!

Ton-Kino „Tesla“

Samo danas:
100% veletonfilm iz ruskog života na njemačkom jeziku:

Tamo na Volgi...

Prekrasna drama ruske duše po glasovitom romanu LAVA N. TOLSTOJA:

„USKRŠNUĆE“

U glav. ul. JOHN BOLES i LUPE VELEZ. Tonfilm pored divne ruske pjesme „Večernji zvon“ obiluje s bezbroj drugih melodija i plesova: kosaček, balalajka itd...

Nedjelja i slijedećih dana:

Velicanstvena premijera! Najgrandiozniji tonfilm ski epos iz povijesti kolonizacije! 100% Super-tonfilm na njem. jez.

Magija Zapada

„Die Grosse Fahrt“

Ističemo da to nije nikakova pustolovina, nego film milijunske vrijednosti i kulturnog značaja!

Čitava svjetska štampa, sa oduševljenjem piše o ovom najvećem tonfilmskom djelu koji ovjekovjećuje herojski pothvat pionira za kulturu i napredak. U gl. uloz. Marion Lessing i Theo Schall.

Vaso Čok i Jovo Paklar
— Šibenik (Dalmacija) —

Staklo za prozore, šuplje staklo, poculan, kuhinjsko posuđe, aluminijsko, emajlirano, papirnata roba, mineralna voda, bonboni i t. d.

Vlastiti proizvod Crkvenih svjeća.

Unajmljuju se dvije magaze, jedan dućan, velika konoba za vino, velika prostorija sa šesnaest kamenica za ulje, jedna štala, prostorije za skladište drva i ugljena i dvije prostorije za kancelariju, te dvorište sa prostorijama naročito prikladnim za garažu.

VESELA LENOCH-ŠUPUK

cesta Ante Šupuka 85.

Stipe Zorić, vrtlar Šibenik
Poljana Kralja Petra

Prodaja svježeg cvijeća, te raznih biljka u loncima. Solidna izradba nadgrobnih vijenaca, kao vjenčanih buketa.

Također uređuje parkove. CIJENE UMJERENE

Nikola Stošić Šibenik

Zagrebačka ulica.

PEKARNA i TRGOVINA
mješovitom i suhomesnatom robom,
na malo i na veliko.

GRGO OLIVARI I DRUGOVI

građevno poduzeće

ŠIBENIK

Preuzimlje i izvršuje sve vrste građevinskih poslova najsolidnije i najkulturnije.

Obavlja sve spadajuće tehničke radove, projekte i t. d.

Ovih dana izlazi
Šibenski

NARODNI KOLEDAR
za katolike i pravoslavne

sa poučnim i zabavnim štivom
za prestupnu godinu

1932